

Людмила Тарнашинська

НА МЕЖІ КУЛЬТУР

Ім'я Леоніда Рудницького з пошаною вимовляють науковці як материкової України, так і українського зарубіжжя. Він — професор і голова Департаменту германських і слов'янських студій в університеті “Ла Саль” (США, Філадельфія), де запровадив і провадить українознавчі курси.

За освітою Леонід Рудницький — германіст. Народився він 8 вересня 1935 р. у Львові в сім'ї адвоката, сотника УГА Івана Рудницького і Юлії Лужницької. Після Другої світової війни доля закинула його з ріднею до Німеччини, а 1951 року він переїхав до США.

Тож студії про Німеччину та її культуру вчений поглиблював в американських університетах. 1958 року закінчив університет “Ла Саль” у Філадельфії, отримавши ступінь бакалавра за спеціальністю “германістика й англістика”. 1960 року здобув ступінь магістра з германістики в Пенсильванському університеті у Філадельфії. 1961-го студював у Вільному Університеті в Берліні, де займався проблемами порівняльної літератури. 1965-го захистив докторську дисертацію на тему “Франкові переклади з німецької літератури” в Українському Вільному Університеті (Мюнхен), а 1972-го — габілітаційну працю “Роберт Люїс Стівенсон і Юрій Клен” на філософському факультеті Українського Католицького Університету в Римі.

Леонід Рудницький — професор германських та слов'янських мов і літератур, директор програми Центрально- і Східноєвропейських студій в університеті “Ла Саль”, професор Пенсильванського університету, де, починаючи з 1988 року, читає курс української мови, а також професор Українського Католицького Університету (УКУ, Рим) та Українського Вільного Університету (УВУ, Мюнхен), який у січні 2006 року відзначає своє 85-річчя; тут він читає курс порівняльної літератури. У 1976-му році викладав українську літературу в Гарвардському університеті. Цього ж року патріарх Йосиф Сліпий призначив Леоніда Рудницького директором філії УКУ у Філадельфії. З липня 1996-го він був деканом філософського факультету, з січня 1998-го — проректором, а з липня 1998-го — ректором УВУ. 1991 року одержав почесний докторат з гуманітарних наук від Holy Family College у Філадельфії.

1994 року обраний дійсним членом НАН України.

Надзвичайно важливу сторінку в науковій і творчій біографії Л. Рудницького посідає його робота в Науковому товаристві ім. Шевченка, яке об'єднує братні товариства на трьох континентах, злучених спільною Радою та спільними науковими секціями зі спільним членством у них (штаб-квартира його — у Нью-Йорку). Доречно згадати, що біля витоків НТШ стояли такі визначні діячі української науки й культури, як Михайло Грушевський, Іван Франко, Володимир Гнатюк.

Від 1989 року Л. Рудницький є головою Наукового товариства імені Шевченка у США, а від 1991-го — президентом Світової Ради Наукових товариств імені Шевченка.

Своє наукове зацікавлення Гете та німецькою літературою класично-романтичної доби вчений зберігає впродовж усього життя.

До речі, франківська тема в контексті німецької літератури, яка, власне, стала справою всього життя вченого, — одна з найвагоміших у його науковому доробку.

Леонід Рудницький — великий подвижник української справи. Він є автором кількох монографій і низки літературознавчих розвідок з української, зокрема модерної,

літератури, а також, природно, із різних аспектів україно-німецьких літературних зв'язків. Особливо варто наголосити, що цьому вченому зі світовим іменем ми зобов'язані тим, що українська література стала відомою у світі: його перу належить чимало статей в американській енциклопедії.

Він — автор численних наукових праць у ділянках німецької, слов'янської літератури та історії української церкви. З-поміж них: Іван Франко і німецька література (Мюнхен: Український Технічно-господарський інститут, 1974); *Ukrainian Literature: Укн. Modern Slavic Literature*, vol.II. — New York: Frederick Ungar, 1976. — pp. 448-532.; M.Labunka and L.Rudnytzky. *Ukrainian Catholic Church: 1946—1976.* — Philadelphia: St.Sophia Religious Association, 1976; А.Багмет. *Словник синонімів української мови* / За ред. Г.Лужницького та Л.Рудницького, Нью-Йорк, 1982. — Т.1; *Russlan Czech, Hungarian and Polish Dramatists: Укн.: Major Modern Dramatists.* — Vol. II. — New York: Frederick Ungar, 1986 — pp. 370-542; А.Полец. *Віра і Надія. Церква у злуці з Римом 1596—1996.* Фотоальбом / За ред. Л.Рудницького та О.Опанасюка. — Філадельфія: Св.Софія (Книга вийшла трьома окремими виданнями — українською, польською та англійською мовами).

Автор літературознавчих статей, зокрема, з різних аспектів україно-німецьких літературних зв'язків, присвячених творчості В.Гете, оглядів української, російської та літератури лужицьких сербів, українознавчих та літературознавчих статей в Енциклопедії Українознавства В.Кубійовича, англomовних енциклопедіях, зокрема у *Encyclopedia of World Literature in the 20th Century.* — New York: Continuum, 1984—1993; *Literary Exile in the Twentieth Century.* — New York: Greenwood Press, 1991; *Research Guide to European Historical Biography 1450 — Present.* — Vol. I-VI. — Washington: D. C. — 1993; автор статей про українських письменників (головно — про Івана Франка) в численних довідкових працях, журналах і збірниках США, Канади, Німеччини, Франції, України. Він є співредактором кількох томів Записок НТШ й журналу *Nationalities Papers* тощо.

Праці, наукові розвідки Л.Рудницького стають дедалі відомішими і в Україні. Зокрема, в Україні видано “Вибране” драматурга з діаспори Григора Лужницького (Івано-Франківськ: Плай. — 1998, упоряд., вст. ст. й наукові коментарі С.Хороба), штрихи до портрета якого підготували Л.Рудницький та В.Ящун. Перу Л.Рудницького належить і біобібліографічна довідка “Григор Лужницький — письменник, літературознавець, публіцист, театрознавець, історик церкви”.

Переклав (у співавт.) англійською мовою роман О.Гончара “Собор” — Oles Honchar. *The Cathedra* Translated by Yuri Tkach and Leonid Rudnytzky / Edited by Leonid Rudnytzky. — Washington: St.Sophia Religious Association, 1989.

Леонід Рудницький — член Національної Спілки письменників України (2000). Лауреат премії ім. І.Франка (1992, за працю “Іван Франко і німецька література”, видану 1972р. за кордоном).

Удостоєний нагороди Lindback Award for Distinguished Teaching — за визначні досягнення у викладацькій роботі (1966) та нагороди Сестер чину Василя Великого за досягнення в освітній роботі (1997). Був відзначений Президентом України за внесок у розбудову Української держави (1996).

Своє 70-річчя Леонід Рудницький відзначив у повному розквіті творчих сил і зі значним творчим доробком. До його ювілею НТШ підготувало збірник наукових праць на його пошану.

Олексій Неживий

ГРИГІР ТЮТЮННИК: ОДНА ПРИСВЯТА ІВАНОВІ ЧЕНДЕЮ

Уперше цей літературний твір Григора Тютюнника був опублікований у перекладі російською мовою. Журнал „Сельская молодежь” у 1972 році (№9) вмістив оповідання під назвою „Проводины” із короткою присвятою „Іванові Чендею”. А в листі до перекладача Ніни Дангулової в червні 1972 року Григир Тютюнник писав: „А що з Сином, який приїхав тютюнового кольору „Москвичем”, як його зустріли у Ваших краях? Якщо